

10.3.2022/dekan Anne Julie Semb

Dimensjonering av ARENA, fagstrategisk vurdering

Som del av oppfølgingen av styrets diskusjon på styremøtet i desember 2020, bad fakultetet i brev datert 25.februar 2021 ARENA om å utarbeide et notat som redegjør for senterets ønsker og planer og konkretiserte løsninger for senterets utfordringer på kort og lengre sikt. Fakultetets brev og ARENAs svar, datert 22.november 2021, ligger vedlagt saken. Etter fakultetsstyrets diskusjon i desember 2021 ble ARENA bedt om også å gjøre rede for hvor senteret ser muligheter for samarbeidsrelasjoner mellom senteret og øvrige enheter ved fakultetet og hvilke initiativ som eventuelt er tatt/planlegges for å utnytte mulighetsrommet som fakultetstilknytningen gir. Fakultetets henvendelse vedrørende dette, datert 21. desember 2021, og ARENAs svar, datert 21.februar 2022, ligger også vedlagt saken.

På møtet i desember 2021 bad fakultetsstyret også om at dekanen forberedte styrets videre diskusjon til også å omfatte fagstrategiske vurderinger.

Fakultetets oppsummering av ARENAs svar på fakultetets bestilling

Når det gjelder ARENAs ønsker og planer fremover, viser ARENA i notatet datert 22.november 2021 til at senterets administrasjonsreglement sier at senteret skal være et «ledende fagmiljø om politisk integrasjon og samarbeid i Europa», og at denne overordnede formålsbestemmelsen ligger til grunn for ARENAs virksomhet også i tiden fremover. Notatet nevner at ARENA har hatt gode diskusjoner internt om ARENAs forskningsagenda, finansieringsstrategi, publiseringsstrategi og andre viktige temaer, og at dette arbeidet skal videreføres. Konkret nevnes EUs klimapolitikk og dens betydning for Norge som et eksempel på et område ARENA ønsker å videreutvikle sin kompetanse på. ARENA ber om økonomiske midler fra fakultetet for å kunne tilsette en seniorforsker i fire år innenfor dette feltet.

Når det gjelder spørsmålet om finansieringen av virksomheten ved ARENA, argumenterer notatet for at senterets profil gjør det fortsatt relevant for eksterne finansiører som NFR og EU, og at ARENAs ansatte har de ferdighetene som trengs for å kunne hevde seg i konkurransen om slike forskningsmidler. Notatet presenterer ikke konkrete tanker eller planer for hvordan ARENA kan bli mindre avhengig av konkurranseutsatte midler. Notatet argumenterer for at (i) det er og fortsatt vil være mange relevante finansieringsmuligheter knyttet til ARENAs temaer fremover; og (ii) at ARENAs ansatte fortsatt vil kunne konkurrere godt om utlyste midler både i EU og i NFR.

I notatet datert 21. februar 2022 redegjør ARENA for eksisterende og planlagt samarbeid med øvrige enheter ved fakultetet (og UiO ellers). Ansatte ved andre enheter presenterer sine arbeider på ARENAs tirsdagsseminarer, og det er noe prosjektsamarbeid mellom ARENA og andre enheter, spesielt Institutt for statsvitenskap (ISV). En ISV-ansatt har 20% permisjon fra sin stilling ved ISV for å arbeide på ARENA og arbeider for tiden 80% ved ISV og 20% ved ARENA. Senterleder er tilsatt som professor ved ISV, har 80% permisjon fra stillingen sin der og arbeider 80% ved ARENA og 20% ved ISV. Ett av ARENAs styremedlemmer kommer fra ISV, og styreleder arbeider ved TIK. ARENAs PhD-stipendiater er tatt opp på fakultetets PhD-program og har oftest biveileder fra den grunnenheten

som har den aktuelle studieretningen. ARENA har også prosjektsamarbeid med andre institusjoner i Oslo (f.eks. ISF, NUPI, OsloMet).

Fakultetets vurderinger

ARENAs svar gjør det klart at senteret ikke ser for seg større endringer i forskningsinnretningen fremover. Når det gjelder redegjørelsen for de konkretiserte løsningene på ARENAs utfordringer på kort og lengre sikt, gjør notatet det klart at ARENA også fremover vil være avhengig av konkurranseutsatte midler, i tillegg til den basisbevilgningen senteret mottar fra fakultetet. I den innledende oppsummeringen skriver ARENA at senterets vurdering er at avhengigheten av ekstern finansiering ikke utgjør en *uakseptabel* risiko for fakultetet, når en hensyntar størrelsen på denne risikoen og ARENAs faglige og finansielle bidrag til fakultetet. Selv om ARENA avviser at senteret utgjør en uakseptabel risiko for fakultetet, ber senteret om en økning i ressursene fra fakultetet, dels i form av nye engangsbevilgninger, dels i form av varige endringer i fakultetets fordelingsmodell. Disse er oppsummert i tabell 1. Den totale summen er avhengig av hvilket tidsperspektiv en legger til grunn.

Tabell 1: ARENAs forslag til tiltak og kostnader 2022-2025, jfr. ARENAs notat av 22.11.2021.

Tiltak	Kostnad				
	2022	2023	2024	2025	2021-2025
Sletting av akkumulert merforbruk (engangskostnad)	3 900 000	0	0	0	3 900 000
Kompensasjon husleie (permanent)	800 000	800 000	800 000	800 000	3 200 000
Styrking av basis til finansiering av seniorforsker (fire år)	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	6 000 000
SUM	6 200 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000	13 100 000

Til tross for 25 år med god produksjon har det over tid vist seg krevende å få et nettobidrag fra eksternt finansierte prosjekter som er høyt nok til å finansiere ARENAs øvrige kostnader. Arbeidsgruppen som leverte sin rapport i november 2020, anslo at ARENA var avhengige av et nettobidrag fra eksternt finansierte prosjekter på rundt 9 millioner kroner hvert år for å gå i balanse, men la også vekt på at beløpet kan være lavere dersom ARENA iverksetter kostnadsreducerende tiltak. Som en grunnenhet ved fakultetet har ARENA begrenset kontroll over deler av kostnadene knyttet til driften av senteret. ARENA har nedbemannet de senere årene og har i dag 5,2 faste forskerårsverk og 4,8 administrative årsverk (Jfr. Langtidsprognose for 2023-2026 for ARENA Senter for europaforskning).

ARENAs akkumulerte merforbruk er redusert fra ca. 8,5 millioner kroner ved utgangen av 2019 til rundt 4 millioner kroner ved utgangen av 2021. Budsjettet for 2022 viser at det akkumulerte merforbruket er forventet å bli ytterligere redusert gjennom året og ende på rundt 1,5 millioner kroner ved utgangen av 2022. Reduksjonen er oppnådd gjennom innsparinger i form av kutt i administrasjonen, reduksjon i antall vitenskapelige årsverk, omdisponering av øremerkede midler til stipendiatstillinger, reduserte driftsutgifter grunnet pandemi og midlertidige husleielettelser, samt ekstraordinært tilskudd til frikjøp av leder i forbindelse med fakultetets bestilling til ARENA fra februar 2021.

ARENA viser til at lav basisfinansiering gjør det vanskelig å rekruttere nye personer utenfor nåværende og planlagte prosjekter, og at en ny stilling, finansiert av fakultet i en fireårsperiode, vil styrke ARENAs muligheter for å utvikle nye prosjekter på strategisk viktige områder, slik som EUs klimapolitikk. Fakultetets vurdering er at ARENA i dag ikke har et finansielt grunnlag for nytilsetninger utenfor pågående og planlagte prosjekter, og at en eventuell slik styrking av den operative og strategiske kapasiteten på ARENA forutsetter at fakultetet finansierer kapasitetsøkningen ved å gå inn med midler på den måten ARENA ber om.

For fakultetet fremstår ARENAs situasjon som en god illustrasjon av at det er krevende for et senter som er forutsatt hovedsakelig eksternt finansiert, og som er organisert som en grunnenhet, å bygge opp et finansielt grunnlag for stabil drift og investeringer i nytilsetninger som kan bidra til å utvikle dets portefølje. Senteret ber fakultetsstyret om en økning i ressursene, dels for å stabilisere senteret (omtalt som Stability option i ARENAs notat), dels for å gjøre det mulig å utvikle porteføljen på strategisk viktige områder (omtalt som Positive investment option i ARENAs notat)

Dekanens vurdering er at fakultetsstyret ikke bør treffe vedtak av stor strategisk og prinsipiell betydning utelukkende basert på én av grunnenhetenes ønsker og behov. Økte overføringer til ARENA, enten i form av én eller flere engangstildelinger eller som varige økninger i basistildelingen, må i praksis finansieres ved å øke beskatningen av de andre grunnenhetene ved fakultetet og forutsetter en endring/justering av fakultetets fordelingsmodell. Å øke beskatningen av fakultetets øvrige enheter flytter midler fra disse enhetene, som alle driver med begge universitetets kjerneoppgaver, forskning og undervisning, til den eneste av fakultetets grunnenheter som kun har forskningsoppgaver. Økte overføringer til ARENA flytter derfor midler fra undervisning til forskning. Dersom styret ønsker å gjøre dette, må det være av fagstrategiske grunner, dvs. at styret ønsker å styrke forskningen ved ARENA spesielt og derfor ønsker å flytte midler fra de øvrige enhetenes forsknings- og undervisningsvirksomhet til ARENA for å støtte dette senterets forskningsvirksomhet. Ettersom ARENAs forskningsvirksomhet i all hovedsak er eksternt finansiert, vil økte overføringer til ARENA innebære å flytte midler fra de øvrige enhetenes forsknings- og undervisningsoppgaver for å støtte ARENAs eksternt finansierte forskningsprosjekter spesielt.

I tillegg til de fagstrategiske hensynene, reiser anmodningen om (i) å slette det akkumulerte merforbruket; og (ii) å kompensere ARENA for ikke-innfridde forventninger om husleiereduksjon i forbindelse med flytting fra Sognsveien 68 til Gaustadalléen 30, noen prinsipielle problemstillinger som drøftes i det følgende.

Ad (i) anmodningen om å slette akkumulert merforbruk

I praksis betyr dette at merforbruket dekkes av de øvrige enhetene gjennom fordelingsmodellen, enten som en engangskostnad i ett år eller fordelt over flere år.

Fakultetet praktiserer rammestyring. Rammestyring forutsetter at enhetene ikke bruker penger de ikke har. Det framgår av disponeringsskriv til grunnenhetene at aktiviteter skal planlegges på bakgrunn av tildelt økonomisk ramme og at budsjett disponeringsmyndigheten medfører ansvar for enhetens økonomiske forpliktelser. Generelt skal enhetene budsjettere med et balansert budsjett ved utgangen av året. Det skal budsjetteres med et langtidsbudsjett i balanse ved utgangen av langtidsperioden.

Fakultetsstyret vedtok i 2018 en ny fordelingsmodell. Et av hovedformålene med modellen er å bidra til å skape forutsigbarhet for grunnenhetene. Hovedregelen er at fakultetets modell speiler universitetets. Det gjøres bare avvik der det foreligger en eksplisitt begrunnelse.

Modellen bygger på at det bør kunne begrunnes særskilt hvis/når fakultetet justerer de insitamentene som følger fra departementets og universitetets resultatmål. I prinsippet står fakultetsstyret likevel fritt til å prioritere enkelte resultater (og eventuelt grunnenheter) framfor andre.

En gjeldssanering bidrar til å lette situasjonen for ARENA. Ettergivelse av akkumulert merforbruk underminerer imidlertid enhetenes ansvar for å budsjettere innenfor tildelt økonomisk ramme.

Gjeldssanering kan også bidra til å svekke forutsigbarhet med hensyn til planlagt disponering av midlene for ulike, andre formål ved de øvrige grunnenhetene. En gjeldssanering vil være presedensskapende og vil kunne undergrave hensikten med rammestyring.

En gjeldssanering uten tilknyttede vilkår vil også være utfordrende for fakultetet, siden saneringen nullstiller muligheten for å iverksette tiltak ved en eventuell opparbeidelse av nytt akkumulert merforbruk. Det kan lett virke urimelig å iverksette tiltak når en enhet akkumulerer merforbruk på et par millioner hvis startpunktet er null akkumulert. Slike tiltak vil virke mindre urimelige hvis akkumulert merforbruk øker fra fire til seks millioner.

Ad (ii) Kompensere ARENA for ikke-innfridde forventninger om redusert husleie i forbindelse med flytting

Universitetet i Oslo sa opp leieavtalen med utleier av Sognsveien 68 og flyttet i 2020 ARENA inn i universitetets egne lokaler i Gaustadalléen 30. Årlig husleie i Sognsveien 68 (i 2020 priser) var på 2 679 101 NOK. I dialogen med Eiendomsavdelingen i forkant av flytting oppfattet ARENA det slik at husleien ville bli redusert til 1 880 147 NOK etter flytting, og at de dermed kunne budsjettere med en årlig innsparing på 798 953 NOK.

I en e-post av 21.11.2019 ble senteret informert av Eiendomsavdelingen om at flyttingen var en såkalt [strategisk omrokering](#), vedtatt av universitetsdirektøren. Når enheter flytter som resultat av strategisk omrokering, skal dette som hovedprinsipp skje budsjettneutrylt – noe som betyr at den forventede innsparing for ARENA uteble.

ARENAs husleie er den samme som før flytting. Senteret betaler husleie ut fra arealbruk etter de samme vilkår og priser som fakultetets øvrige enheter.

Da beskjeden om at flyttingen var en strategisk omrokering kom, hadde ARENA allerede budsjettet med en forventet innsparing på husleie som følge av flyttingen fra og med budsjettåret 2020. Siden beskjeden kom sent, og etter at budsjettet for kommende år var lagt, valgte fakultetet å gi ARENA en engangsbevilgning som dekket differansen mellom forventet og faktisk husleie i 2020.

Siden ARENA har fått nye lokaler og husleien er den samme som før de flyttet, kan det virke urimelig å kompensere ARENA utover engangskompensasjonen som ble gitt 2020. En husleiekompensasjon til ARENA åpner for at andre enheter søker lignede kompensasjon. Først og fremst vil dette gjelde Psykologisk institutt, som har mistet arealer og tilhørende inntekter og selv har måttet leie inn erstatningsarealer og betale for disse over egen grunnbevilgning.

[Fagstrategisk vurdering: Bør europaforskningen ved ARENA styrkes spesielt?](#)

ARENA er et produktivt og godt forskningsmiljø som er godt kjent blant andre som forsker på EU-relaterte problemstillinger. Senteret var tidlig ute med å søke om EU-finansiering, og har spesielt lyktes godt med samarbeidsprosjekter. De ansatte har høy publiseringsrate.

Selv om fakultetets fordelingsmodell i hovedsak speiler universitetets og bygger på en premiss om at det bør kunne begrunnes særskilt hvis/når fakultetet justerer de insitamentene som følger fra departementets og universitetets resultatmål, står som nevnt fakultetsstyret i prinsippet likevel fritt til å prioritere enkelte forskningstemaer, resultater og eventuelt grunnenheter framfor andre gjennom særskilte satsinger. Dersom styret ønsker å styrke europaforskningen ved ARENA spesielt, bør det være fordi denne forskningen er av spesielt stor verdi for fakultetet og av den grunn bør finansieres på en annen måte enn det som følger av fakultetets gjeldende fordelingsmodell.

I notatet datert 22. november 2021 anfører ARENA selv disse grunnene til at senteret bør få økte ressurser:

- Gode akademiske resultater, både kvalitativt og kvantitativt; høyeste karakter i NFRs evaluering av samfunnsvitenskapelig forskning (SAMEVAL) i 2017 og høyt antall publikasjonspoeng per ansatt
- Høy forskningsadministrativ kompetanse og tett samarbeid mellom administrasjonen og forskerne
- Internasjonal merkevare
- Mye erfaring med å koordinere samarbeidsprosjekter i EUs rammeprogrammer
- Inntektskilde for fakultetet
- Gi ansatte trygghet og redusere stress

Fakultetets vurdering av disse forholdene følger nedenfor.

Ad gode resultater og høyeste karakter i SAMEVAL:

Norges forskningsråds store fagevaluering, SAMEVAL, i 2017 var en disiplinvurdering. ARENA ble derfor meldt inn som en forskergruppe i statsvitenskap.

I likhet med seks av de øvrige innmeldte forskergruppene fra fakultetet, fikk ARENA den høyeste karakteren fra vurderingspanelet.

Nedenfor gjengis de karakterene samtlige av de innmeldte forskergruppene på fakultetet fikk i SAMEVAL:

Oversikt over forskergrupper med karakteren 5 – excellent:

- ØI: Equality, social organization and performance (ESOP)
- ISV: Comparative Institutions and Regimes (CIR)
- ARENA: Arena Centre for European Studies
- ISS (sosiologi): Social Inequalities and Population Dynamics
- ISS (sosiologi): Social marginalization, substance use and crime
- SAI: Domestication
- SAI: Overheating

Oversikt over forskergrupper med karakteren 4 - very good:

- ISS (samfunnsgeografi): Climate change and Transformations to Sustainability
- ISS (samfunnsgeografi): Urban Transformations
- ØI: Oslo Fiscal studies
- SAI: Labour
- TIK (sosiologi): The Science, Technology and Society Group
- TIK (økonomisk- administrative fag): TIK-Innovation

Resultatene i SAMEVAL er et uttrykk for at kvaliteten på den forskningen som utføres ved fakultetet er meget god, og at høy kvalitet kjennetegner ARENAs så vel som de andre enhetenes forskning.¹

De ulike enhetenes *samlede antall publikasjonspoeng delt på antall årsverk i faste undervisnings- og forskerstillinger* er gjengitt i tabell 28 i fakultetets årsrapport for 2020 (gjengitt nedenfor som tabell 2). Direkte sammenligninger mellom enhetene kompliseres av at tallene er sensitive for forholdet mellom rekrutteringsstillinger og faste undervisnings- og forskerårsverk ved de ulike enhetene. Når det gjelder antall publikasjonspoeng per ansatt, er det naturlig at en grunnenhet som kun har forskningsoppgaver, som ARENA, har et høyere antall publikasjoner og flere publikasjonspoeng per ansatt per år enn grunnenheter som har både forsknings- og undervisningsoppgaver og der de ansatte bruker rundt halvparten av arbeidstiden sin på undervisningsoppgaver.

Tabell 2: Publikasjonspoeng pr. årsverk, fast ansatte²

	% forskning pr årsverk	2016	2017	2018	2019	2020
ARENA	100	3,58	3,7	4,1	3,23	3,98
ISS	50	1,93	1,35	1,92	1,68	1,75
ISV	50	1,29	1,85	2,29	2,89	2,5
PSI	50	1,56	1,58	2,17	1,63	1,87
SAI	50	3,56	2,52	1,78	2,11	1,91
TIK	50	1,06	1,08	1,50	1,08	0,73
ØI	50	1,43	1,38	1,07	0,91	1,15
SV totalt		1,77	1,69	1,98	1,76	1,81

Kilde: DBH³

Nedenfor følger en oversikt over det antallet emner de øvrige enhetene tilbyr som del av sin studieprogramportefølje i inneværende semester (V22) og som driftes innenfor rammen av de tilsattes undervisningstid ved de enhetene som har undervisningsoppgaver:

Tabell 3 Oversikt over antall emner tilbudt ved fakultetet vårsemesteret 2022

VÅR 2022	Lavere grads studier			Master og profesjon			Phd	SUM
	1000- nivå	2000- nivå	3000- nivå	4000- nivå	5000- nivå	6000- nivå	9000- nivå	
PSI	8	13	11	38	4	9	20	103
ØI	4	4	5	11			4	28
SAI	2	5	1	8			2	18
ISS	2	11	5	12			11	41
ISV	2	6	1	24			4	37
TIK				5			3	8
SUM	18	39	23	98	4	9	44	235

¹ Psykologi var ikke inkludert i SAMEVAL. Noen av fakultetets aller sterkeste forskningsmiljøer befinner seg imidlertid på PSI.

² Grunnenhetens samlede antall publikasjonspoeng delt på antall årsverk faste ansatte i undervisnings- og forskerstillinger. Oversikten over prosent forskningstid per årsverk ved de ulike enhetene er ikke inntatt i tabellen i årsrapporten

³ Årsverk målt som alle undervisnings- og forskerårsverk (UFF-årsverk) som definert av DBH.

Ad høy forskningsadministrativ kompetanse:

Sammenlignet med de øvrige grunnenhetene ved fakultetet, var ARENA tidlig ute med å søke EU om forskningsmidler og bygget tidlig opp en forskningsadministrasjon med høy kompetanse på EU-søknader. Slik kompetanse fantes på dette tidspunktet i liten grad ved de øvrige grunnenhetene og var heller ikke bygget opp på fakultetet, og ARENAs kompetanse på dette området var lenge unik, i noen grad også i UiO-sammenheng.

Den forskningsadministrative kompetansen ved ARENA er høy og har også vært meget stabil, og forskningsrådgiverne har deltatt og deltar mer aktivt i utformingen av ARENAs søknader til nye prosjekter enn det som er vanlig ved de øvrige enhetene.

Som nevnt var ARENA på mange måter en pioner på fakultetet mht. oppbygging av forskningsadministrativ kompetanse på EU-søknader. I dag har også forskningsrådgivere ved de andre grunnenhetene ved fakultetet kompetanse på EU-søknader og drift/rapportering av EU-finansierte prosjekter. Fakultetet har også satset mye på å bygge opp forskningsadministrativ kompetanse på EU-søknader og drift/rapportering av EU-prosjekter i fakultetsadministrasjonen. Høy kompetanse i hele organisasjonen gjør at de forskningsadministrative ressursene kan brukes fleksibelt ved behov, f.eks. ved sykdom.

Fakultetets satsing på EU-finansierte forskningsprosjekter har båret frukter. Fakultetet har i dag 31 pågående EU-finansierte prosjekter, herav 12 pågående ERC-prosjekter. Tabell 4 gir en oversikt over disse.

Tabell 4 Oversikt over pågående EU-prosjekter ved fakultetet (mars 2022)

	Type ¹	Start	Slutt	Prosjektnavn	Prosjektleder
ARENA Senter for europa-forskning	H2020 RIA <i>Koordinator</i>	2019 1 Feb	2023 31 Jul	EU Differentiation, Dominance and Democracy (EU3D)	Fossum, John Erik
	H2020 RIA	2020 1 Jan	2023 30 Sep	Trust in Governance and Regulation in Europe (TiGRE)	Bach, Tobias
	H2020 CSA	2020 1 Jan	2022 31 Dec	Differentiation: Clustering Excellence (DiCE)	Fossum, John Erik
	HE RIA	2022		Rebuilding governance and resilience out of the pandemic (REGROUP)	Fossum, John Erik
	HE RIA	2022		Reclaiming Liberal Democracy in Europe (RECLAIM)	Michailidou, Asimina
	HERA	2019 May	2022 Jun	Negotiating diversity in Expanded European Public Spaces (PLURISPACE)	Fossum, John Erik
Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi	H2020 ERC COG	2019 1 Jul	2025 31 Dec	OPENFLUX	Lyngstad, Torkild Hovde
	H2020 ERC STG	2020 1 Sep	2025 31 Aug	How work organizations shape ethnic stratification across immigrant generations: assimilation, segregation, and	Hermansen, Are Skeie

				workplace contexts (ORGMIGRANT)	
	H2020 RIA	2020 1 Feb	2023 31 Jan	Policy, Expertise and Trust in Action (PERiTIA)	Holst, Cathrine
	H2020 MSCA ITN	2018 1 Jan	2022 30 Jun	Well-being, Ecology, Gender and cOMmunity (WEGO-ITN)	Nightingale, Andrea Joslyn
Institutt for statsvitenskap	H2020 ERC COG	2020 1 Jun	2025 31 May	The Emergence, Life, and Demise of Autocratic Regimes (ELDAR)	Knutsen, Carl Henrik
	H2020 ERC STG	2020 1 Oct	2025 30 Sep	Social Resilience, Gendered Dynamics, and Local Peace in Protracted Conflicts	Krause, Jana
	H2020 RIA	2021 1 Jan	2023 31 Dec	Resisting Radicalisation Through Inclusion (DRIVE)	Thorleifsson, Cathrine
	H2020 MSCA IF	2021 6 Sep	2023 5 Sep	Socially Distanced Solidarity: Far Right Recruitment and Enrolment During the COVID-19 Pandemic (SODIS)	Kondor, Katherine
	H2020 MSCA IF	2022		Micro-level Politics of Peace (MICROPOLPAX)	
Psykologisk institutt	H2020 RIA <i>Koordinator</i>	2017 1 Jan	2022 30 Jun	Healthy minds from 0-100 years: Optimising the use of European brain imaging cohorts (Lifebrain)	Walhovd, Kristine Beate
	H2020 ERC COG	2017 1 May	2022 31 Oct	The Missing Link of Episodic Memory Decline in Aging (AgeConsolidate)	Fjell, Anders Martin
	H2020 ERC COG	2018 1 Oct	2024 31 Mar	Early life factors restricting and promoting neurocognitive plasticity through life (Set-to-change)	Walhovd, Kristine Beate
	H2020 ERC STG	2019 1 Aug	2024 31 Jul	Brains and minds in transition (BRAINMINT)	Westlye, Lars Tjelta
	H2020 ERC STG	2019 1 Jul	2024 30 Jun	Brain mechanisms in reward and decision-making (OPIOIDREWARD)	Leknes, Siri Graff
	HE ERC STG	2022		Which building blocks for coordinating resource distribution are so basic that they manifest even in infancy? (COORDINATE)	Thomsen, Lotte
	HE RIA	2022		Reducing the impact of major environmental challenges on mental health (environMENTAL)	Westlye, Lars Tjelta
	H2020 MSCA IF	2020 1 Aug	2022 31 Jul	Towards Precision Psychiatry (ToPP)	Wolfers, Thomas
	H2020 MSCA IF	2021 1 Feb	2023 31 Jan	Genetic and geographical determinants of depression (GenGeoRisk)	Ayorech, Ziada
	H2020 ERC STG	2020 1 Feb	2025 31 Jan	Between Sea and City: Ethnographic explorations of	Schober, Elisabeth

Sosialantropologisk institutt				infrastructure, work, and place around leading urban container ports (PORTS)	
	H2020 MSCA ITN	2018 1 Jan	2022 31 Dec	Anthropology of Human Security in Africa (Anthusia)	Geissler, Paul Wenzel
Økonomisk institutt	H2020 ERC STG	2019 1 Jan	2023 31 Dec	Value Judgments and Redistribution Policies (VALURED)	Piacquadio, Paolo Giovanni
	H2020 RIA	2020 1 Jul	2025 30 Jun	Ocean-based technologies to remove carbon dioxide (OceanNETs)	Traeger, Christian Peter
	H2020 RIA	2020 1 Feb	2023 31 Jan	Quantifying Migration Scenarios for Better Policy (QuantMig)	Holden, Steinar
	HE ERC STG	2022		Causes and Consequences of Labor Market Flexibility (LABFLEX)	Bhuller, Manudeep
	HE RIA	2022		Rethinking Global Supply Chains: measurement, impact and policy (RETHINK-GSC)	Heiland, Inga

Note

¹Type prosjekt: **H2020**: Horisont 2020, **HE**: Horisont Europe (EUs rammeprogram), **RIA**: Research and Innovation Action, **CSA**: Coordination and Support Action (samarbeidsprosjekt), **MSCA**: Marie Skłodowska-Curie Actions, **ITN**: Innovative Training Network, **IF**: Individual Fellowship, **ERC**: European Research Council, **COG**: Consolidator Grant, **STG**: Starting Grant, **HERA**: Humanities in the European Research Area (samarbeid mellom 26 forskningsråd på tvers av Europa).

Ad Internasjonal merkevare:

ARENA er godt kjent blant forskere som arbeider med EU-relaterte spørsmål. Det er vanskelig å si om ARENAs virksomhet er bedre kjent internasjonalt enn andre fagområder fakultetets ansatte forsker på, og som hevder seg internasjonalt. Da UiO ble tildelt midler over statsbudsjettet i 2015 til å utvikle såkalt verdensledende forskningsmiljøer, fikk Det samfunnsvitenskapelige fakultetet tildelt midler til to av UiOs i alt fem slike miljøer. De to miljøene som fikk slike midler var LCBC (Livsløpsendringer i hjerne og kognisjon) ved Psykologisk institutt og ESOP (Senter for studier av likhet, sosial organisering og økonomisk utvikling) ved Økonomisk institutt.

Flere av fakultetets forskningsmiljøer ligger også høyt på internasjonale fagrangeringer som vektlegger forskning, som f.eks. Shanghai-rankingen og QS World university ranking: Anthropology (33/QS), Economics (37/Shanghai), Political Science (31/Shanghai), Sociology (46/QS).

Ad Lang erfaring med å koordinere samarbeidsprosjekter i EUs rammeprogrammer

Alle fakultetets grunnenheter har et høyt volum på eksternt finansierte prosjekter. Antall årsverk på fakultetet har økt fra 585 i 2017 til 691 i 2021. En stor del av denne økningen skyldes eksternt finansierte prosjekter. Veksten i antall årsverk fører til økt faglig aktivitet og er på mange måter

svært gledelig, men skaper også utfordringer, f.eks. mht. areal, intern organisering og ledelsesstruktur ved grunnenhetene.

EU-finansierte forskningsprosjekter utløser betydelige incentivmidler og er blant annet derfor en attraktiv finansieringskilde. Alle fakultetets enheter oppmuntres til å søke slik finansiering og er aktive mht. utlysninger av slike midler (jfr. tabell 4).

Fakultetet har de senere årene særlig oppmuntret de ansatte til å søke ERC-prosjekter og hatt noe mindre oppmerksomhet på samarbeidsprosjekter. UiO har som mål å utvikle fremragende forskningsmiljøer i bredden av institusjonen og er opptatt av at enhetene skal utnytte de mulighetene for finansiering av forskning av spesielt høy kvalitet som ligger i hele bredden av EUs rammeprogrammer. ARENA har verdifull erfaring med å drive samarbeidsprosjekter, men det er vanskelig å si at denne erfaringen er mer verdifull enn f.eks. tilslag på søknader om- og drift av ERC-prosjekter.

Ad Inntektskilde for fakultetet:

UiO mottar hvert år en rammebevilgning fra Kunnskapsdepartementet. Størrelsen på denne bevilgningen er en funksjon av en rekke forhold, blant annet hvor mange studieplasser i ulike finansieringskategorier UiO har, antall basisfinansierte rekrutteringsstillinger, resultater på studiesiden og forskningsresultater. Størstedelen av KD-bevilgningen er knyttet til UiOs studievirksomhet. UiO holder tilbake en viss andel av KD-bevilgningen for å finansiere UiOs sentrale administrasjon, fellestjenestene og universitetsstyrets satsinger og fordeler deretter resten av denne bevilgningen videre til enhetene (fakulteter, museer, bibliotek) etter de prinsippene som ligger innbakt i UiOs fordelingsmodell. Fakultetet på sin side holder tilbake en viss andel av KD-bevilgningen for å finansiere blant annet fakultetsadministrasjonen, fellestjenestene og satsinger og fordeler deretter resten av KD-bevilgningen til grunnenhetene etter de prinsippene som ligger innbakt i fakultetets fordelingsmodell.

Ved vårt fakultet fastsettes dimensjoneringen av fakultetsadministrasjonen, fellestjenestene og eventuelle satsinger gjennom årlige vedtak i fakultetsstyret. De tjenestene fakultetet står for og tilbyr kan finansieres på ulike måter. Finansieringen av fakultetsadministrasjonen kunne i prinsippet i sin helhet ha blitt hentet fra den delen av KD-bevilgningen som er knyttet til fakultetets studieplasser eller til oppnådde resultater på studiesiden. Dette hadde ført til lavere bevilgning for de enhetene som har omfattende undervisningsvirksomhet. Den kunne også i prinsippet i sin helhet blitt hentet fra den delen av KD-bevilgningen som er knyttet til fakultetets forskningsresultater. Dette ville ført til lavere bevilgning for de enhetene som henter en relativt høyere andel av sine inntekter fra slike resultater.

Fakultetets gjeldende fordelingsmodell bygger på at samtlige av de komponentene fakultetets samlede KD-bevilgning består av, samt alle fakultetets eksterne inntekter, bidrar til finansieringen av fakultetsadministrasjonen og øvrige deler av fakultetets virksomhet med samme rate. Begrunnelsen for at fakultetsadministrasjonen mm. ikke utelukkende finansieres gjennom KD-bevilgningen, men også gjennom eksterne inntekter, er at eksternt finansierte prosjekter også bruker fakultetets tjenester og har vært drivere for veksten i fakultetsadministrasjonen og fellestjenester, både mht volum og hva slags kompetanse fakultetet må besitte. Det ville derfor være urimelig om ikke også denne typen inntekter skulle være med på å finansiere fakultetsnivået. Det er dette som ofte omtales som at fakultetsadministrasjonen og fellestjenestene ved vårt fakultet finansieres gjennom «flat skatt» på alle fakultetets inntekter.

Det er derfor ikke korrekt å si at ARENA (eller noen av de øvrige enhetene) er en «inntektskilde» for fakultetet. Snarere er det slik at fakultetets KD-bevilgning til grunnenhetene finansierer store deler av disses virksomhet. ARENAS KD-bevilgning for 2022 er på 8,4 MNOK.

Ad Gi de ansatte trygghet og redusere stress

Fakultetet har huset og huser fremdeles en rekke eksternt finansierte prosjekter organisert som sentre. Eksempler på slike er ESOP (Senter for studier av likhet, sosial organisering og økonomisk utvikling), C-REX og RITMO. ESOP ble opprettet i 2007 og var et Senter for fremragende forskning (SFF), finansiert av Norges forskningsråd i en tiårsperiode. Senteret var en del av Økonomisk institutt og var som nevnt blant de miljøene som mottok såkalte verdensledende midler i 2015. Senterets forskningstemaer videreføres i dag av ansatte ved ØI, og ESOP fungerer i dag som en forskergruppe under samme institutt.

C-REX (Senter for ekstremismeforskning: høyreekstremisme, hatkriminalitet og politisk vold) ble opprettet som et tverrfaglig senter under Institutt for statsvitenskap i 2016 for en periode på fem år med mulighet for forlengelse i ytterligere fem år. Senteret er finansiert av Norges forskningsråds SAMRISK-program gjennom en øremerket bevilgning med særskilte føringer. Når senterets sluttdato inntreffer, oppløses senteret, og virksomheten ved C-REX videreføres av ansatte ved ulike enheter innenfor og utenfor fakultetet og UiO som sådan.

RITMO (Senter for tverrfaglig forskning på rytme, tid og bevegelse) er et tverrfaglig Senter for fremragende forskning som er et institusjonelt samarbeid mellom psykologi, musikkvitenskap og informatikk. Senteret er finansiert av Norges forskningsråd og ligger under Psykologisk institutt. RITMO ble opprettet i 2017 for en periode på fem år med mulighet for forlengelse i ytterligere fem år.

Hovedregelen ved fakultetet er med andre ord at eksternt finansierte forskningsprosjekter organisert som sentre opprettes som tidsavgrensede enheter med en sluttdato som sammenfaller med avslutningen av den finansieringskilden som dekker hovedtyngden av kostnadene knyttet til drift av senteret. Hovedregelen ved fakultetet er også at sentre, både tverrfaglige og disiplinære, ligger under et institutt og dermed ikke er organisert som egne grunnenheter under fakultetet. Terminering av disse sentrene er heller ikke avhengig av kvaliteten på de resultatene som har vært oppnådd, eller om forskningen er samfunnsrelevant. De to sentrene som er organisert som grunnenheter uten sluttdato ved fakultetet, ARENA og TIK, er slik sett klare unntak. De to sentrenes tilblivelsehistorie er ulike, og virksomheten er heller ikke lik.

Når et forskningssenter, som ARENA, videreføres utover den perioden senteret har en forutsigbar inntektssituasjon, blir senteret sterkt avhengig av eksterne inntekter, og sårbarheten knyttet til svingninger i prosjektilgangen øker. Dette vil ofte oppleves som en stressende og belastende situasjon for de ansatte. UiO og fakultetet har selvsagt et ansvar for å ta vare på de ansatte. Forskere tilsatt ved slike enheter kan imidlertid ikke påregne evigvarende finansielle garantier fra fakulteter eller andre enheter, eller forvente å bli tildelt nye oppgaver, f.eks. undervisningsoppgaver, for å stabilisere sentrenes økonomiske situasjon.

Nærmere om europaforskningen på fakultetet

Fakultetets nylig vedtatte strategi nevner ikke europaforskningen som et strategisk spesielt viktig område eller som et forskningsfelt fakultetet skal eller bør satse spesielt på, faglig og/eller økonomisk. Dette betyr naturligvis ikke at europaforskningen ikke er viktig, kvalitativt god og relevant. Men dersom fakultetet skal finansiere en særskilt satsing på europaforskningen, må det være fordi styret mener at denne forskningen skiller seg fra fakultetets øvrige viktige, kvalitativt gode og relevante forskning på måter som begrunner en slik særskilt fagstrategisk satsing. Den forskningen som pågår ved fakultetets grunnenheter, dekker en lang rekke temaer. I tråd med fakultetets strategi og fagnære organisering, har grunnenhetene stor grad av faglig autonomi og forutsettes å kunne foreta reelle strategiske prioriteringer knyttet til for eksempel dimensjonering og satsinger, innenfor rammen av UiOs og fakultetets strategiske planer (strategier og årsplaner).

Dekanen har problemer med å se fagstrategiske hensyn som eventuelt skulle begrunne en særskilt satsing på europaforskningen. Forskningen ved ARENA holder høy kvalitet, men dette gjelder også fakultetets øvrige forskningsmiljøer. Europaforskningen er utvilsomt viktig, men neppe viktigere enn svært mye av fakultetets øvrige forskning (f.eks. spørsmål knyttet til kognitiv nevrovitenskap, klimapolitikk, miljøøkonomi, økonomisk og sosial ulikhet, demokrati, integrering og diskriminering, psykiske lidelser, russisk atomstrategi, høyreekstremisme eller unges bruk av rusmidler). Europaforskningen er relevant, men dette gjelder også for svært mye av fakultetets øvrige forskning.

ARENA er heller ikke den eneste enheten ved fakultetet som forsker på europaspørsmål, og det er derfor ikke gitt at en eventuell satsing på europaforskning bør legges til ARENA. Flere av fakultetets grunnenheter har forskning og undervisning knyttet til ulike sider ved EUs virke. Europaforskning er ikke minst et etablert forskningsfelt ved Institutt for statsvitenskap, der et antall ansatte forsker på ulike temaer knyttet til Europa, europeisering og EU. ISV tilbyr også undervisning i europarelaterte emner på BA og MA-nivå og koordinerer en flerfaglig 40-gruppe i europastudier. På Bachelornivå er *STV1501 EU som politisk system* og *STV2500 EU decision-making processes and policy areas* «rene» EU-emner. I tillegg inneholder *STV1200 Innføring i internasjonal politikk*; *STV2250 Internasjonal miljø- og ressurspolitikk*; og *STV 2440 Flernivåstyring og desentralisering* forelesninger og pensum som dekker sider ved EUs virksomhet. På masternivå tilbys flere valgfrie emner som kan tas av studentene på masterprogrammet i statsvitenskap og på masterprogrammet Peace and Conflict Studies (se ellers avsnittet om ARENAs ønske om å etablere et masterprogram i Europastudier).

Selv om ISV skiller seg ut mht. omfanget av europaforskningen, foregår det også forskning (og undervisning) på europarelaterte spørsmål ved andre enheter, som Økonomisk institutt og Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi. Dersom styret ønsker å satse spesielt på europaforskning, er det derfor et separat fagstrategisk spørsmål om en slik satsing bør legges til ARENA eller snarere til en enhet som også har undervisningsoppgaver.

ARENA ber spesielt om midler til å kunne tilsette en seniorforsker i en fireårsperiode som kan bygge opp kompetanse på strategisk viktige områder som EUs klimapolitikk og implikasjoner for Norge. Dette er utvilsomt et viktig tema. Klimapolitikk, herunder EUs klimapolitikk, er imidlertid et tema det allerede forskes og undervises på ved ISV (i noen grad også ved ØI), og det er vanskelig å se at det finnes gode fagstrategiske argumenter for å satse på dette temaet ved at fakultetet skal finansiere oppbyggingen av parallell forskningskompetanse ved ARENA.

Det faktum at ARENAs ansatte i dag for en stor del er statsvitere, gjør også at en slik satsing fra fakultetsstyrets side vil styrke det som for de fleste praktiske formål i dag er et statsvitenskapelig forskningssenter, snarere enn Institutt for statsvitenskap, som har både forsknings- og undervisningsoppgaver. ARENA har i dag 5,2 faste forskerårsverk, samt senterleder. Fire personer er fulltidsansatt. To personer er tilsatt i 40% stilling, og to personer er tilsatt i 20% stilling. Seks av disse

åtte (pluss senterleder) er statsvitere, mens to har doktorgrad i nært beslektede felt (politisk kommunikasjon og International relations). Senterleder og en ansatt i 20% stilling er tilsatt ved ISV og har permisjon i deler av stillingene der for å arbeide ved ARENA. Ifølge oversikt fra Felles Studentsystem (FS), har ARENA i dag 7 stipendiater. Seks av disse er tatt opp på det statsvitenskapelige sporet av fakultetets PhD-program, mens én er tatt opp på sosiologi-sporet. Det faktum at ARENAs ansatte for en stor del er statsvitere gjør det enda vanskeligere å se nøyaktig hvilke fagstrategiske hensyn som skulle begrunne en fakultetsfinansiert satsing på europaforskningen på ARENA.

Nærmere om ARENAs ønske om å få studieplasser og opprette et masterprogram i European Studies

ARENAs notat av 22.november 2021 gjentar ARENAs ønske om å utvikle et flerfaglig masterprogram i europastudier. ARENAs ansatte er tilsatt i forskerstillinger uten undervisningsoppgaver, og ARENA har heller ikke noen studieadministrasjon. Fakultetet regner det som urealistisk å få friske studieplasser til et slikt studieprogram. Studieplassene ville derfor måtte tas fra andre enheter og overføres til ARENA. ARENA har ikke hatt samtaler med aktuelle enheter som har munnet ut i konkrete intensjonsavtaler. Frist for søknad om opprettelse av studieprogrammer er 20. januar hvert år og gjelder for studiestart om tre semestre. Universitetsstyret vedtar opprettelse av programmer med mer enn 60 stp. Det betyr at studieplasser først vil komme fra høsten 2024, og resultatinntekter enda senere.

Dersom ARENA skulle tilføres studieplasser og få undervisningsoppgaver og midler som ville gjøre det mulig å tilsette personer i delte stillinger, (dvs. førsteamanuensisstillinger og professorater), ville senteret ikke lenger være et rent forskningssenter, men en liten grunnenhet med en tydelig statsvitenskapelig profil som har både forsknings- og undervisningsoppgaver. ARENA ville da i praksis bli fakultetets andre Institutt for statsvitenskap. Dekanen vurderer dette som lite ønskelig bruk av fakultetets ressurser.

Som nevnt, tilbyr ISV i dag flere BA-emner med Europa-profil. På masternivå tilbyr ISV flere valgfrie emner som kan tas av studentene på masterprogrammet i statsvitenskap og på masterprogrammet Peace and Conflict Studies. Studentene på masterprogrammet i statsvitenskap kan også velge å få en formell fordypning i europastudier gjennom å velge emner med Europa-profil og valg av tema for masteroppgaven. Emnene som kan inngå i fordypningen i europastudier er p.t. *STV4225B Strategy and Security Policy*; *STV4229B European Foreign Policy: The EU and the Major States*; *STV4316B Europeisk politikk: Politiske institusjoner og partier*; og *STV4445 EU and the Nation State: Policy Formulation and Implementation*.

ISV har også en liberal holdning til å godkjenne emner tatt ved andre enheter eller fakulteter, for eksempel emner i historie eller jus, inn i masterprogrammene ved ISV. Hverken hensynet til å hindre overlappende studietilbud eller hensynet til ressursdisponering ved fakultetet taler for å transformere ARENA fra et forskningssenter til en enhet som også har undervisningsoppgaver.

Oppsummering og anbefalinger:

ARENA har akkumulert et merforbruk. Etter at fakultetsstyret initierte en større gjennomgang av ARENAs økonomiske situasjon, har senteret redusert det akkumulerte merforbruket fra rundt 8,5 MNOK til snaut 4 MNOK. Reduksjonen er oppnådd gjennom innsparinger i form av kutt i administrasjonen, reduksjon i antall vitenskapelige årsverk, omdisponering av øremerkede midler til stipendiatstillinger, reduserte driftsutgifter grunnet pandemi og midlertidige husleielettelser, samt ekstraordinært tilskudd til frikjøp av leder i forbindelse med fakultetets bestilling til ARENA fra februar 2021. Tiltakene er for en stor del av midlertidig art og vil ikke kunne opprettholdes over tid.

Det vil fortsatt være krevende for et senter som er forutsatt hovedsakelig eksternt finansiert, og som er organisert som en grunnenhet, å bygge opp et finansielt grunnlag for stabil drift og investeringer i nyttilsetninger som kan bidra til å utvikle dets portefølje.

Senteret ber fakultetet om en økning i ressursene, dels for å stabilisere senteret (omtalt som Stability option i ARENAs notat), dels for å gjøre det mulig å utvikle porteføljen på strategisk viktige områder (omtalt som Positive investment option i ARENAs notat).

Overføring av midler til ARENA gjennom nye engangstildelinger eller varige endringer i fakultetets fordelingsmodell forutsetter økt beskatning av de andre enhetene og flytter penger fra undervisningsoppgaver til rene forskningsoppgaver. Fakultetsstyret står fritt til å prioritere noen oppgaver og/eller enheter over andre og har bedt om at dekanen forbereder saken med utgangspunkt også i en fagstrategisk vurdering.

Dekanen mener at ettergivelse av akkumulert merforbruk og kompensasjon for ikke-innfridde forventninger om husleiereduksjon i forbindelse med flytting til Gaustadalléen vil være presedensskapende. Ettergivelse av akkumulert merforbruk reiser også noen viktige problemstillinger knyttet til rammestyring.

Tiltak som innebærer overføring av midler fra undervisningsoppgaver til rene forskningsoppgaver, er lite ønskelig. Det vises til at dekanatet gikk til valg på et program om å styrke undervisningen.

Dekanen mener det er vanskelig å se hvorfor fakultetet skal finansiere en særskilt satsing på europaforskningen, slik ARENA foreslår. Det er heller ikke gitt at en eventuell særlig satsing på europaforskningen bør legges til ARENA. Hvorfor ARENA og ikke f.eks. ISV?

Dekanens vurdering er at det heller ikke finnes gode fagstrategiske grunner til å anbefale tiltak som vil transformere ARENA til en liten grunnenhet som også skal ha undervisningsoppgaver.

På bakgrunn av den fagstrategiske gjennomgangen, anbefaler dekanen ikke nye engangsoverføringer til ARENA eller varige endringer i fakultetets fordelingsmodell.

Spørsmålet om den fremtidige organiseringen av ARENA er i prinsippet uavhengig av spørsmålet om finansieringen av senteret. Samtidig forutsetter organisering som egen grunnenhet at virksomheten kan finansieres innenfor de rammene enhetene får tildelt. Dekanen oppfatter at det foreligger en stor motstand hos ansatte, ledelse og styret på ARENA mot organisatoriske endringer av ARENA eller tiltak som peker i retning av en styrt avvikling som senter. Et forslag om å legge ARENA inn under ISV ble avvist av forrige fakultetsstyre, og dekanen ser det ikke hensiktsmessig å initiere en prosess som kan oppfattes som en omkamp om denne løsningen. Fakultetets økonomiske situasjon er i overskuelig framtid slik at vi kan håndtere en viss risiko.

ARENA mener at forutsetningene for langtidsprognosen er ambisiøse, men realistiske. Dersom

ARENA videreføres som et senter organisert som en grunnenhet under fakultetet, får senteret anledning til å vise at planene er gjennomførbare.

Dekanen anbefaler derfor ikke at det gjøres endringer i ARENAs organisering nå.

Som grunnenhet forutsettes ARENA å drive virksomheten innenfor de økonomiske rammene senteret tildeles.